Ilmastosuunnitelman kommentit ja vastaukset

Outokummun kaupungin valmistelijan vastaukset ovat kirjattu punaisella

Sisällys

Ilmastosuunnitelman kommentit ja vastaukset 1
Kommentti 1 3
Valmistelijan vastaus 1: 3
Valmistelijan vastaus 2: 4
Valmistelijan vastaus 3: 5
Valmistelijan vastaus 4: 6
Valmistelijan vastaus 5: 7
Kommentti 2 8
Valmistelijan vastaus 1: 8
Kommentti 3 9
Valmistelijan vastaus 1 9
Valmistelijan vastaus 2 9
Valmistelijan vastaus 3 10
Valmistelijan vastaus 4 10
Kommentti 4 11
Valmistelijan vastaus 1 11
Valmistelijan vastaus 2 11
Valmistelijan vastaus 3 12
Kommentti 5 13
Valmistelijan vastaus 1 13
Valmistelijan vastaus 2 14
Valmistelijan vastaus 3 14
Kommentti 6 15
Valmistelijan vastaus 1 15
Kommentti 7 16
Valmistelijan vastaus 1 16
Kommentti 8 17
Valmistelijan vastaus 1 17
Kommentti 9 18
Valmistelijan vastaus 1 18
Kommentti 10 19
Valmistelijan vastaus 1 19

Kommentti 11 20
Valmistelijan vastaus 1 20
Valmistelijan vastaus 2 20
Valmistelijan vastaus 3 21
Valmistelijan vastaus 4 21
Valmistelijan vastaus 5 22
Kommentti 12 23
Valmistelijan vastaus 1 23
Valmistelijan vastaus 2 23
Valmistelijan vastaus 3 24
Valmistelijan vastaus 4 24
Valmistelijan vastaus 5 24
Valmistelijan vastaus 6 24
Valmistelijan vastaus 7 25
Valmistelijan vastaus 8 25
Valmistelijan vastaus 9 25
Valmistelijan vastaus 10 26
Valmistelijan vastaus 11 26
Valmistelijan vastaus 12 26
Valmistelijan vastaus 13 27
Valmistelijan vastaus 14 27
Valmistelijan vastaus 15 28
Kommentti 13 29
Valmistelijan vastaus 1 29
Kommentti 14 30
Valmistelijan vastaus 1 30

Kommentti 1

Asia: Lausunto Outokummun kaupungin ilmastosuunnitelmaluonnoksesta vuodesta 2026

eteenpäin

Lausunnonantaja: MTK Outokumpu

Päivämäärä: 25.9.2026

MTK Outokumpu kiittää mahdollisuudesta lausua Outokummun kaupungin

ilmastosuunnitelmaluonnoksesta.

Suunnitelmassa on tuotu kattavasti esille ilmastotyön kokonaisuus ja siihen liittyvät eri toimenpidekokonaisuudet. MTK Outokummun näkökulmasta haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota useisiin HINKU-laskentaan liittyviin epäkohtiin, laskentaharhoihin sekä maatalousyrittäjien ja yksityisten maanomistajien toimintaedellytyksiin.

Esitämme suunnitelmaluonnokseen seuraavat huomiot ja korjausehdotukset:

1. Maataloussektorin tilastoharha HINKU-laskennassa (s. 3–4) Suunnitelmaluonnoksessa maatalous esitetään Outokummun suurimpana päästösektorina. Tämä antaa harhaanjohtavan kuvan paikkakunnan elinkeinorakenteesta ja todellisesta päästökehityksestä: - - -

Suhteellisuusharha: Kyse ei ole maatalouden päästöjen kasvusta, vaan laskennallisesta seurauksesta muiden sektoreiden (erityisesti kaukolämmön, sähkölämmityksen ja ostoenergian) päästöjen nopeasta laskusta. Kun energia- ja lämmityssektori puhdistuvat, biologisten päästöjen suhteellinen osuus kasvaa automaattisesti.

Sidonnan ja varastoinnin puuttuminen: Valtakunnallinen HINKU-malli laskee vain maataloussektorin päästöt, mutta jättää huomiotta peltomaaperän ja metsien hiilensidonnan sekä varastoinnin. Biologinen metaani vs. fossiiliset päästöt: Suurin harha laskelmissa koskee nautakarjan metaanipäästöjä. Nautojen erittämä metaani on osa luonnollista biokiertoa; se hajoaa ilmakehässä 8–12 vuodessa hiilidioksidiksi ja palaa kasvillisuuden kautta takaisin kiertoon. Kyse ei ole ilmakehään uutta hiiltä tuovasta lisäyksellisestä päästöstä, kuten fossiilisissa polttoaineissa (vrt. Oxford 2022, Davis 2020). Koska esimerkiksi lypsylehmien määrä on vähentynyt alueella viimeisen 30 vuoden aikana noin 45 % ja lihanautojen määrä pysynyt suurin piirtein ennallaan, todellinen nautatalouden ilmastokuorma on laskenut noin 30 %, mitä laskentamalli ei huomioi.

MTK Outokummun korjausehdotus kohtaan 1: Suunnitelman luvun 3 tekstiin (s. 3–4) lisätään selventävä huomautus: "Maataloussektorin suhteellisen osuuden korostuminen Outokummun päästöissä johtuu muiden sektoreiden (lämmitys ja sähkö) päästöjen nopeasta laskusta. HINKU-laskentamalli huomioi vain maatalouden laskennalliset päästöt, mutta jättää huomiotta peltomaaperän ja metsien hiilensidonnan sekä biologisen metaanin luonnollisen kiertokulun."

Valmistelijan vastaus 1:

Ilmastosuunnitelman päästötiedot perustuvat valtakunnalliseen Hinku-laskentamenetelmään, jota käytetään kuntien päästökehityksen yhdenmukaiseen ja vertailukelpoiseen seurantaan.

Maatalouden suhteellisen osuuden kasvu ei välttämättä tarkoita maatalouden päästöjen kasvua, vaan siihen vaikuttaa myös muiden päästösektoreiden päästöjen väheneminen. Metsien ja maaperän hiilinielut puolestaan kuuluvat erilliseen maankäyttösektorin tarkasteluun, eikä niitä voida suoraan vähentää maatalouden Hinku-laskennan mukaisista päästöistä.

Näin ollen suunnitelmassa pitäydytään valtakunnallisen Hinku-laskentamenetelmän mukaisessa tarkastelussa, eikä ehdotettua lisäystä oteta mukaan suunnitelmaan.

2. Maanomistajille osoitetut vastuut ja omaisuudensuoja (s. 6) Vuoden 2028 toimenpiteeksi on kirjattu "Soiden ja kosteikkojen ennallistaminen", ja vastuutahoksi suoraan "Luonnonsuojelujärjestöt/maanomistajat". **Toimivalta:** Kunnan ilmastosuunnitelmalla ei voida asettaa suoria vastuita tai velvoitteita kuntaorganisaation ulkopuolisille tahoille, kuten yksityisille maanomistajille.

Vapaaehtoisuus ja korvaukset: Yksityismailla tehtävien ennallistamistoimien tulee perustua puhtaasti vapaaehtoisuuteen ja täyteen taloudelliseen korvaukseen.

Vaikutukset naapurikiinteistöihin: Toimenpiteet on suunniteltava huolellisesti viranomaisten ja maanomistajien kesken. Vedenpinnan nosto ei saa aiheuttaa vettymishaittoja tai kasvutappioita naapurikiinteistöjen talousmetsille tai viljelyksille ilman täyttä kompensaatiota.

Kasvun lisääminen: Parhaat ilmastotulokset saavutetaan lisäämällä kasvua metsissä ja pelloilla.

MTK Outokummun korjausehdotus kohtaan 2:

Muutetaan toimenpidetaulukon (s. 6) vastuutahoa: Poistetaan toimenpiteen "Soiden ja kosteikkojen ennallistaminen" vastuutahosta sana "maanomistajat" ja korvataan se muotoilulla: "Kaupunki / vapaaehtoiset hankkeet".

Lisätään tekstiosuuteen kirjaus: "Maanomistajille ei aseteta ennallistamisvelvoitteita. Mahdolliset ennallistamistoimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja sopimuspohjaisuuteen, eivätkä ne saa heikentää naapurikiinteistöjen maankäyttöä tai kuivatusta."

Valmistelijan vastaus 2:

Ilmastosuunnitelma on kaupungin ilmastotyötä ohjaava suunnitelma, eikä sillä aseteta yksityisille maanomistajille velvoitteita ennallistamistoimenpiteiden toteuttamiseen. Maanomistajat on mainittu toimenpiteen yhteydessä, koska mahdolliset yksityisillä maa-alueilla toteutettavat ennallistamistoimet edellyttävät maanomistajien osallistumista ja päätöstä omien alueidensa käytöstä.

Kirjaus ei siten tarkoita vastuun tai ennallistamisvelvoitteen asettamista maanomistajille, vaan tunnistaa maanomistajien keskeisen aseman mahdollisten toimenpiteiden toteuttamisessa. Tämän vuoksi vastuutahon kirjausta ei ole tarpeen muuttaa. Vastuu kysymystä on täsmennetty ilmastosuunnitelmaan.

3. Ruokapalvelut ja elinvoimaristiriita (s. 8)

Suunnitelmassa tavoitellaan samanaikaisesti paikallisten toimittajien kartoitusta sekä eläinperäisten tuotteiden leikkaamista 30 %:lla vuoteen 2029 mennessä:

Paikallistalous: Outokummun maatalouden myyntituloista yli 80 % tulee nautaketjusta (maito ja liha). Eläinperäisten tuotteiden jyrkkä karsiminen kohdistuu suoraan paikallisen maatalouden elinvoimaan.

Kasviproteiinit ja huoltovarmuus: Suomessa käytettävistä kasviproteiineista yli 70 % tulee edelleen ulkomailta, joten eläinproteiinien mekaaninen korvaaminen uhkaa siirtää hankintoja pois paikallisilta tuottajilta tuontiraaka-aineisiin.

Hiilensidonta: Monivuotinen nurmi sitoo hiiltä tehokkaasti (arviolta 4–5-kertaisesti yksivuotisiin viljoihin verrattuna), mikä tekee nurmeen perustuvasta nautataloudesta ilmastollisesti perustellun osan Pohjois-Karjalan maataloutta.

Monipuolinen ruoka ja hävikki: Terveellinen, monipuolinen ja maistuva ruoka takaa parhaan ravitsemuksen lapsille ja nuorille, mikä on myös tehokkain tapa ehkäistä ruokahävikkiä.

MTK Outokummun korjausehdotus kohtaan 3:

Muutetaan ruokapalveluiden toimenpidetaulukon (s. 8) vuoden 2029 tavoite kuulumaan: ”Lisätään paikallisten ja kotimaisten elintarvikkeiden osuutta hankinnoissa ja kehitetään ruokalistoja asiakaslähtöisesti ruokahävikkiä minimoiden." (Poistetaan tavoite eläinperäisten tuotteiden mekaanisesta 30 % leikkauksesta).

Valmistelijan vastaus 3:

Julkisissa ruokapalveluissa ruokalistasuunnittelun pohjana ovat voimassa olevat ravitsemussuositukset.

Suosituksissa huomioidaan ravinnon vaikutuksia sekä ihmisten terveydelle että ympäristölle.

Suositusten (v. 2024) mukaan esimerkiksi

- kasvisten, täysjyväviljan ja perunan käyttöä suositellaan lisättäväksi.
- erilaisten palkokasvien ja kalan käyttöä proteiinin lähteinä lisättäväksi.
- punaisen lihan sekä prosessoitujen lihavalmisteiden käyttöä on vähennettävä sydän- ja verisuonitautien sekä erilaisten syöpäriskien vähentämiseksi.
- broilerin käyttöä suositellaan vähennettäväksi ympäristösyistä

Ruokapalveluissa riisiä on osittain korvattu kotimaisella kauralla, ja punaisen lihan osuutta vähennetty käyttämällä kaura-, härkäpapu-, herne- ja soijapohjaisia kasviproteiineja.

Kasviproteiineista useimmat ovat lähituotteita, Valion Joensuun tehtaalla valmistettuja.

Ruokapalveluiden on varauduttava erilaisiin poikkeusoloihin, ja tämä on huomioitava myös ruokalistasuunnittelussa.

Varastoimme säilyviä raaka-aineita, joita kierrätetään varastokierron mukaisesti ja käytetään normaalisti ruokalistalla. Yksi näistä säilyvistä aineksista on proteiinilähde soijarouhe.

Ruokailusuosituksen mukaan ruokapalveluiden tehtävänä on myös uusien makujen tarjoaminen ja niihin totuttaminen. Suurin ongelma on aikuisten ja esimerkkiruokailijoiden asenteet ja ennakkoluulot.

Negatiivinen ruokapuhe vaikuttaa lapsiin. Osa oppilaista ei käy kouluruokailussa, olipa siellä tarjolla mitä tahansa.

Strategiasta ei löydy ohjausta paikallisten tai kotimaisten tuotteiden käytöstä. Se on ollut omana tavoitteenamme. Meidän ruokalistallamme on edelleen kotimaista naudan-, sian- ja broilerinlihaa.

Suomalaisten maatilojen määrä vähenee nopeaa tahtia, joten tulevaisuudessa eläinperäisiä tuotteita joudutaan joka tapauksessa korvaamaan ainakin osittain muilla proteiinilähteillä.

30 % eläinperäisten tuotteiden vähentäminen poistetaan ilmastosuunnitelmasta.

Lisätään ilmastosuunnitelmaan: *"Lisätään paikallisten ja kotimaisten elintarvikkeiden osuutta hankinnoissa ja kehitetään ruokalistoja asiakaslähtöisesti ruokahävikkiä minimoiden."*

4. Työkoneiden päästöt ja huoltovarmuus (s. 3)

Työkoneet on nostettu Outokummun kolmanneksi suurimmaksi päästösektoriksi. - -

Teknologiset realiteetit: Raskaassa maatalous- ja metsäurakoinnissa dieselmoottoria korvaavia traktoreita ja työkoneita ei ole toistaiseksi saatavilla markkinoilla kustannustehokkaasti. Työkoneet ovat välttämättömiä maamme ja kuntamme huoltovarmuudelle ja ruoantuotannolle.

Biokaasun mahdollisuudet: Päästövähennyksiä voidaan edistää sähköistämällä tilojen pienkoneita sekä panostamalla maatilojen biokaasutuotantoon. Biokaasulaitokset tarjoavat merkittävän mahdollisuuden kehittää maatilojen ja kunnan energiaomavaraisuutta niin sähkön, lämmön kuin lannoiteomavaraisuuden osalta.

MTK Outokummun korjausehdotus kohtaan 4:

Lisätään toimenpidetaulukkoon (Energia / Kiertotalous s. 5 tai 7) uusi toimenpide: "Maatilojen biokaasutuotannon ja aurinkoenergian kehittämisen tukeminen ja lupaprosessien sujuvoittaminen (Vastuutaho: Kaupunkirakenne / elinkeinotoimi, 2027–)."

Valmistelijan vastaus 4:

Kaupunki tunnistaa biokaasun ja uusiutuvan energian mahdollisuudet maatalouden energiaomavaraisuuden ja päästöjen vähentämisen edistämisessä. Kaupunki voi omalla toiminnallaan edistää ja mahdollistaa uusiutuvan energian hankkeiden toteutumista esimerkiksi neuvonnan, elinkeinotoiminnan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Lisätään biokaasutuotannon edistäminen toimenpidetaulukkoon.

Toimenpidetaulukkoon voidaan lisätä yleisluonteinen tavoite maatilojen biokaasutuotannon ja uusiutuvan energian edistämisestä, mutta erillistä kirjausta lupaprosessien sujuvoittamisesta ei sisällytetä suunnitelmaan. Lupamenettelyt perustuvat kuitenkin voimassa olevaan lainsäädäntöön ja hankekohtaiseen arviointiin, eikä ilmastosuunnitelmalla voida muuttaa niiden lakisääteisiä vaatimuksia.

Tukeminen tarkoittaa lähtökohtaisesti taloudellista tukea tai rahallista panostusta. Kaupungin ilmastosuunnitelmassa ei oteta kantaa mahdolliseen rahoitukseen tai taloudellisiin tukimuotoihin

5. Kaavoitus, rakentaminen ja peruskuivatus (s. 5, 7, 10) Suunnitelmassa esitetyt kaavoituksen energia- ja kiertotalousmääräykset sekä hulevesilinjaukset eivät saa rajoittaa haja-asutusalueiden elinvoimaa.

Maaseuturakentaminen: Kaavoituksessa on huomioitava maaseudun ja haja-asutusalueiden erilaiset tarpeet niin asumisessa kuin yritys- ja tuotantorakentamisessa (tilakeskusten laajennukset, talousrakennukset). Kaavamääräykset eivät saa muodostua kohtuuttomaksi kustannustaakaksi maaseuturakentamiselle.

Peruskuivatus: Hulevesien hallinnassa ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa on varmistettava maatalous- ja metsämaiden toimiva peruskuivatus. Ojitusten ja valumavesien johtamisen tulee toimia häiriöttä, jotta peltojen viljelyvarmuus ja teiden kulkukelpoisuus säilyvät.

MTK Outokummun korjausehdotus kohtaan 5:

Täydennetään lukua 8 (Sopeutuminen, s. 10) seuraavalla kirjauksella:

"Hulevesien ja valumavesien hallinnassa otetaan huomioon valuma-alueet kokonaisuutena ja varmistetaan maa- ja metsätalousalueiden toimiva peruskuivatus yhteistyössä maanomistajien kanssa."

Valmistelijan vastaus 5:

Kaupunki pitää tärkeänä, että ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja vesienhallinnassa tarkastellaan valuma-alueita kokonaisuutena. Maa- ja metsätalousalueiden toimiva peruskuivatus on tärkeää alueiden käytön ja toimintakyvyn kannalta, ja vesienhallinnan toimenpiteet tulee sovittaa yhteen maanomistajien kanssa.

Lukuun 8 lisätään soveltuva kirjaus maa- ja metsätalousalueiden peruskuivatuksen huomioimisesta osana hule- ja valumavesien hallintaa.

Lopuksi

Outokummun ilmastosuunnitelmaa tulee tasapainottaa siten, että siinä tunnistetaan maatalouden biologiset realiteetit, kunnioitetaan omaisuudensuojaa ja toimenpiteiden vapaaehtoisuutta sekä tuetaan paikallista ruoantuotantoa ja elinvoimaa.

Kommentti 2

Yksi kohta häiritsi ylitse muiden.

Eläinperäisten tuotteiden vähennys -30 % (verrattuna 2026) Toivon että tuohon ei mennä. Lapset ja nuoret tarvitsevat puhdasta ja ravitsevaa ruokaa ja nimenomaan eläinperäisiä tuotteita. Tämän tilalle jos yritetään tuoda jotain ultraprosessoitua mössöä niin luulisi järjenkin jo sanovan että se ei tee hyvää.

Nyky Suomen trendi tuntuukin olevan että kaikki puhdas ja luonnollinen (lue punainen liha ja rasva) on pahinta myrkkyä mitä voit itseesi pistää, mutta jokainen voi miettiä mitä nuo lisäainepommit tekevät meille.

Valmistelijan vastaus 1:

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

Kommentti 3

Kommentteja kaupungin Ilmastosuunnitelmaan

Suunnitelmassa on paljon hyviä ja toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä esim. ruokahävikkiin, kierrättämiseen ja energiaratkaisuihin liittyen. Kokonaisuudessa mietityttää se, miksi ei tarkastella ja oteta huomioon Scope 3 päästöjä?

Valmistelijan vastaus 1

Scope 3 -laskenta on hyvin laaja-alainen kokonaisuus, joka edellyttää kattavaa tietoa muun muassa kaupungin hankintojen, palveluiden, materiaalien ja toimitusketjujen välillisistä päästöistä. Kaupunki ei ole tässä vaiheessa lähtenyt toteuttamaan näin laajaa päästölaskentaa.

Ilmastosuunnitelman valmistelussa on kuitenkin huomioitu kaupunkiorganisaation sisäiset Scope 1- ja Scope 2 -päästöt, jotka kattavat kaupungin oman toiminnan suorat päästöt sekä ostoenergian käytöstä aiheutuvat päästöt.

Scope 3 -päästöjen tarkastelua voidaan tulevaisuudessa laajentaa osaksi kaupungin ilmastotyötä, mikäli siihen on käytettävissä riittävät tiedot ja henkilöstöresurssit. Tässä vaiheessa erillistä Scope 3 -laskentaa ei sisällytetä ilmastosuunnitelmaan

Scope 3- laskelmien tuomista ilmastosuunnitelmaan tarkastellaan myöhemmin ilmastosuunnitelman päivityksen yhteydessä.

Kuvaajat päästöjen jakaumasta kertovat eri osa-alueiden muutoksesta, mutta ohjaavat ajattelua niin, että näyttää esim. siltä, että maatalouden päästöt ovat lisääntyneet vaikka todellisuudessa suhteellinen osuus on suurentunut kun esim. kaukolämmön päästöt ovat kadonneet ilmeisesti kokonaan (värit ovat aika samanlaiset ja vaikea erottaa). Olisiko hyvä olla kuvaaja/taulukko mikä näyttäisi määrät selkeästi.

Maankäyttö ja hiilinielut -toimenpiteissä mietityttää maanomistajien velvoittaminen soiden ja kosteikkojen ennallistamiseen. Voiko kaupunki edellyttää sitä?

Valmistelijan vastaus 2

Ilmastosuunnitelma on kaupungin ilmastotyötä ohjaava suunnitelma, eikä sillä aseteta yksityisille maanomistajille velvoitteita ennallistamistoimenpiteiden toteuttamiseen. Maanomistajat on mainittu toimenpiteen yhteydessä, koska mahdolliset yksityisillä maa-alueilla toteutettavat ennallistamistoimet edellyttävät maanomistajien osallistumista ja päätöstä omien alueidensa käytöstä.

Kirjaus ei siten tarkoita vastuun tai ennallistamisvelvoitteen asettamista maanomistajille, vaan tunnistaa maanomistajien keskeisen aseman mahdollisten toimenpiteiden toteuttamisessa. Tämän vuoksi vastuutahon kirjausta ei ole tarpeen muuttaa. Vastuu kysymystä on täsmennetty ilmastosuunnitelmaan.

Outokummussa Okun Energia Oy tuottaa kaukolämmön. Kaukolämmön päästöt ovat tällä hetkellä 0,8 $kgCO_2/MWh$ eli todella pienet. Vertailukohtana esimerkiksi Joensuussa toimivan Savon Voima Oyj:n

päästöt ovat 21,2 kgCO_2/MWh. Diagrammit ja taulukot ovat ulkoasultaan ja tietosisällöltään syke:en kautta, joihin emme voi vaikuttaa.

Ruokapalvelujen toimenpiteissä 30% vähennys eläinperäisistä tuotteista kuulostaa siltä, että ruokahävikki ja välipalaralli lähikauppoihin valitettavasti lisääntyvät. Kummun koulun ruokalista on muuttunut viimeaikoina sellaiseen suuntaan, että koululaiset (ja osa aikuisistakaan) eivät sitä enää valitettavasti syö. Lihaa korvaavat proteiinituotteet ovat usein aika erikoisia ja lisäävät hävikkiä. Perus kasvisruokia ja jo tuttuja makuja (esim. sosekeitot, pinaattiletut, kasvispyörykät ja uunijuurekset) voi hyvin lisätä listalle. Kouluruuan tärkein tehtävä on se, että kasvavat lapset ja nuoret syövät sitä ja näin vireystila myös säilyy hyvänä oppimisen edellytyksenä. Näin ollen ruuan tulisi olla sellaista, joka heille maistuu.

Monet kasvisproteiinit ovat soijapohjaisia. Mistä se soija tulee? Onko suomalaista ja lähiruokaa?

Valmistelijan vastaus 3

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

Kiinnostaa myös tietää, millainen on ilmastoneutraali perusruokalista ja kuka sen määrittelee? Sen voisi kyllä kuntalaisille avata.

Valmistelijan vastaus 4

Ilmastoneutraalilla perusruokalistalla tarkoitetaan tässä yhteydessä ruokapalvelujen ruokalistan kehittämistä siten, että aterioiden ilmastovaikutuksia pyritään vähentämään samalla, kun turvataan ruoan ravitsemuksellinen laatu, monipuolisuus ja maistuvuus.

Kyseessä ei ole valtakunnallisesti määritelty yksittäinen ruokalista. Ruokapalvelujen ruokalistasuunnittelussa lähtökohtana ovat kansalliset ja eri kohderyhmille laaditut ravitsemus- ja ruokailusuositukset. Julkisissa ruokapalveluissa ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimusten ja kohderyhmäkohtaisten ravitsemussuositusten tulee täyttyä

Paikallisuuden ja esim. lähiruokana kalaruokien lisääminen on oikein hyvä asia.

Kommentti 4

Hei!

Kiitos asukkaiden osallistamisesta ja mahdollisuudesta kommentoida kaupungin ilmastosuunnitelman luonnosta.

Muutamia kirjoitusteknisiä huomioita:

- Suomen ympäristökeskuksen lyhenne Syke ja Hinku-kunnat kirjoitetaan nykyisin pienin kirjaimin.

-Sivulla 6. asukaskohtaisten päästötietojen yhteydessä lukujen erottimena tulisi käyttää pisteen sijasta pilkkua (5,4 ja 4,7 t CO_2e)

- Luonnoksessa tätä lyhennettä avataan samalla sivulla myöhemmässä kohdassa, mutta lyhenne tulisi avata siellä, missä se mainitaan ensi kertaa. Lyhenne (t CO_2e) on kuvattu virheellisesti, sen tulisi olla hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Lyhenne olisi hyvä nimetä myös alun lyhenneluettelossa (CO_2e tarkoittaa...hiilidioksidina, ja se ilmaistaan yleensä hiilidioksidiekvivalenttitonneina (t CO_2e).

- s. 7 toimenpiteet voisivat olla aikajärjestyksessä (uusiutuvan sähkön käyttö)

- s.10 taulukkoa edeltävä "kiertotalous toimenpidetaulukko" lienee ylimääräinen otsikko

- s.12 taulukossa toimenpiteet voisivat myös olla aikajärjestyksessä.

Valmistelijan vastaus 1

Kirjoitusvirheet korjataan, lyhenne korjataan. Sekä toimenpiteet muutetaan aikajärjestykseen ja ylimääräinen otsikko poistetaan.

Suunnitelmassa on listattu toimia eri teemoille. Toimet vaikuttavat merkityksellisille, joskaan suunnitelmaluonnoksessa ei vielä mennä yksityiskohtaisempaan toteutukseen. Suunnitelmassa tosin luvataan osallistaa eri tahoja ja ottaa käyttöön selkeitä mittareita/indikaattoreita seurannan ja raportoinnin tueksi. Ne ovat edellytys tulosten ja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Joiltain osin toimien aikataulutus voisi olla kunnianhimoisempi, erityisesti kiertotalouteen liittyen. Esimerkiksi kiertotalousratkaisuja tulisi etsiä yhteistyössä yritysten kanssa jo lähivuosina suunnitelman v. 2031- sijasta. Samoin kiertotalouskokeilujen ajankohdan tulisi olla paljon aiemmin kuin vuonna 2033-. Kaupunki voisi esim. Teollisuuskylän kautta kannustaa yrityksiä kiertotalouden edistämisessä, hyvien käytäntöjen monistamisessa sekä uusien kiertotalousekosysteemien luomisessa. Kiertotalouden edistäminen voisi olla myös alueellinen vetovoimatekijä.

Valmistelijan vastaus 2

Ilmastosuunnitelmassa edetään vaiheittain siten, että käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa kulloinkin valittuihin toimenpiteisiin tarkoituksenmukaisesti. Toimenpiteiden aikataulutuksella pyritään varmistamaan hallittu eteneminen sekä riittävä aika niiden valmistelulle, toteutukselle ja vaikutusten arvioinnille.

Suunnitelmassa esitetyt vuosiluvut ovat kuitenkin ohjaavia, eivät ehdottomia määräaikoja. Kiertotalouteen liittyviä toimenpiteitä ja yritysyhteistyötä voidaan käynnistää suunniteltua aikaisemmin, mikäli siihen löytyy tarkoituksenmukainen toteutustapa, yhteistyökumppaneita ja tarvittavat resurssit

Lisäksi kansalaisten ja yhteisöjen osallistaminen on toivottavaa, ja esimerkiksi kimppakyytien ja mahdollisuuksien mukaan myös joukkoliikenteen edistämistä voisi käynnistää jo luonnoksessa suunniteltua aiemmin - nykyisillä liikennepolttoaineiden hinnoilla esimerkiksi jonkinlainen kokeilu tai "tuuppaus" voisi olla tervetullut tuki outokumpulaisille.

Valmistelijan vastaus 3

Ilmastosuunnitelmassa yhdeksi toimenpiteeksi on kirjattu kimppakyytien ja joukkoliikenteen edistäminen. Suunnitelmassa esitetyt vuosiluvut ovat kuitenkin ohjaavia, eivät ehdottomia määräaikoja. Toimenpiteitä ja yritysyhteistyötä voidaan käynnistää suunniteltua aikaisemmin, mikäli siihen löytyy tarkoituksenmukainen toteutustapa, yhteistyökumppaneita ja tarvittavat resurssit

Tsemppiä ja menestystä ilmastosuunnitelman viimeistelyyn ja ennenkaikkea toimeenpanoon!

Kommentti 5

Hei, Joitain huomioita:

Jos oikein ymmärrän, niin maatalouden, liikenteen ja työkoneiden päästöt ovat kasvaneet edellisestä arvioinnista, jolloin mietin, että ne ovat yhteensä päästöistä noin 3/4 osaa. Mietin, miten niihin voidaan vaikuttaa jatkossa voimakkaammin. Olen ymmärtänyt että maatalous on vähäistä Outokummussa. Onko Outokummun maa- ja metsätaloudet erilaisissa valtakunnan päästövähennysohjelmissa mukana? Yhtäältä mietin liikenteen päästöjä, miten niitä hillitä? , vähentämättä alueen elinvoima tekijöitä, kuten teollisuutta. Työkoneiden päästöt lienevät isoissa kalustoissa vaikea muuttaa akkukäyttöisiin koneisiin ja kapungin hyvän infran kohentaminen tarvitsee raskaita työkoneita.

Nuo kuitenkin isoimmat päästöjen aiheuttajat, joihin pitäisi vaikuttaa.

Valmistelijan vastaus 1

Maatalouden, liikenteen ja työkoneiden päästöt muodostavat merkittävän osan kunnan alueen kokonaispäästöistä. Näiden sektoreiden päästöihin vaikuttaminen kuuluu myös valtakunnallisten toimenpiteiden piiriin, minkä vuoksi kunnan suorat vaikutusmahdollisuudet ovat osittain rajalliset. Ilmastosuunnitelmassa pyritään kuitenkin edistämään päästövähennyksiä niiltä osin kuin kaupunki voi omilla päätöksillään vaikuttaa esimerkiksi joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen, hankintoihin, energiaratkaisuihin sekä neuvontaan ja viestintään liittyvillä toimilla.

Kaupungin asukkaan näkökulmasta katsottuna päästöt ovat vähentyneet. Palveluiden keskittyminen ydinkeskustaan tiiviisti tukee ilmastotavoitteita, näin liikkuminen vähenee ja autoliikenteelle on vähemmän tarvetta.

Arvostan itse, että kaupunki on jättänyt runsaasti metsäisiä luontoalueita ydinkeskustan ympärille ja myös sisälle. Ulkoilumaastot on kaikkien tavoitettavissa, eikä niihin siirtymisiin juuri tarvitse autoa. Kaupungin ylläpitämät luontoalueet on iso kiitoksen aihe.

Kannatan kaupungin tuulivoimalan ja aurinkosähkön hankkeissa olemista.

En itse kuulu ääriajattelijoihin, että ympäristö pitää aina asettaa esimerkiksi syntyvien ja olevien teollisuuden tai teknologian yritysten ja työpaikkojen edelle, mutta pääosinhan kaikki yritykset ovat jo sitoutuneet ja toteuttavat ympäristötoimia, joten kaupungin tulee aktiivisesti edistää esimerkiksi puolustusteollisuuden tai muun vastaavan kautta tulevia yrityksiä.

Samoin kannatan ympäristöluosprosessissa etenevää uutta kaivoshanketta. Näen tärkeänä, että kaupunki osaltaan ottaa kantaa kaivoshankkeen ympäristönsuojeluluvan etenemiseen ja pystyy viranomaisten kanssa valvomaan, että Leppävirran kaltaista ongelmaa ei tule.

Kaupungin keskellä on kivoja luonto - ja puistoalueita. Arvostamme monet niitä. Ehkä niistä voisi tiedottaa vielä enemmän ja tuoda esille lähiluontopaikat ja merkityksen.

Arvostaisin että ohjelmassa näkyisi ympäristökasvstus, jota tiedän että tehdään, mutta ehkä se pitäisi korostaa, että mitä kukin voi itse tehdä toimillaan ja että pieni arkinen teko riittää.

Valmistelijan vastaus 2

Ympäristökasvatus otetaan huomioon kappaleessa 7. Viestintä ja osallisuus

Näkisin, että turhista käyttämättömistä rakennuksista tulisi luopua. Ne kuluttavat energiaa ja vaativat turhaa huoltoa. Ymmärrän historiallisesti merkittävien suojeltujen rakennusten ylläpitovelvoitteen, mutta muut joutaa purkaa tai myydä.

Sähköautoilijana arvostaisin, että kaupunki voisi vaikuttaa valtakunnan toimijoihin, jotta sähköautojen suurteholataus olisi mahdollista. Sellainen puuttuu lähialueelta. On energian ja ajan haaskuuta ajaa lataukseen Ylämyllylle.

Jätteiden lajittelu pisteitä löytyy, mutta ne ovat usein ylitäysiä, ainakin Servon luona.

Pyöräilytiet ja pyöräreittiopasteet ovat keskustan alueella vähäiset. Pyöräily keskustan alueella tai kaupungista ulospäin ei ole kovin turvallista. Voisiko asialle tehdä mitään?

Valmistelijan vastaus 3

Kulkuyhteyksine parantaminen on yhtenä toimenpiteenä ilmastosuunnitelmassa.

En tunne tarkkaan kaupungin metsäohjelmia, en osaa ottaa kantaa millaisia tavoitteita ympäristön kestävän kehityksen puolesta tehdään tai miten päästä vähennykset siellä toteutuvat. Hyvähän niistä olisi tiedottaa.

Liikun kaupungissa 80% sti kävellen tai pyörällä, perheessämme tiedän, että yksityisinä asukkaina päästöt ovat minimissään ja ympäristön suojelutoimet kuuluvat elämäntapaan. Näkisin, että kuntalaisilla on valinnoillaan vielä tekemistä, asenteissa on paljon tehtävää, esimerkiksi autoilu keskustassa on vilkasta.

Maatalouden päästöjen määrään on puututtava. Itse en kannata pieniä, runsailla tuilla ylläpidrttyjä tuotantotiloja, vaan maatalouden keskittämisen alueille, joissa maaperä, tilakoko ja luonnonolosuhteet ovat tehokkaampi tapa tuottaa ravintoa.

Tässäpä mielipiteitä ja huomioita. Ylipäätään arvostan, että kaupunki on toteuttanut tätä ympäristöohjelmaa, vaikka sen lakisääteisyys poistui. Minusta ohjelman kautta itsessään kaupunki toimii vastuullisesti ja sen kautta tavoitteet tulee konkreettisesti toteutettua.

Lähden tästä kauppareissulle kävellen koiran kanssa ja toivotan kaupungin suuntaan tsemppiä tässäkin työssä.

Kommentti 6

Minusta kasvisruokaa ei voi korvata noin radikaalisti koulu, päiväkoti yms. ruokailuissa. (jo nykyisestä eläinperäisestä korvattaisiin vielä 30%!?)

Joka päivä lapsille ja henkilöstölle on tarjolla jo kasvisvaihtoehto halutessaan sitä syödä, ja on myös paljon päiviä, kun ruoka on kaikille jo valmiiksi kasvisperäistä, liha vaihtoehtoa ei edes ole.

Kasvisruokavaliosta ei saa kaikkia vitamiineja mitä ihminen tarvitsee, joita saa eläinperäisestä ruoasta. Tämä karrikoidusti tarkottaisi, että puuttuvat vitamiinit olisi lapsille tarjottava purkista.

Myös pelkkä kasvisruoka ei lapsille uppoa niin hyvin, kuin eläinperäinen. Tämän näkee jo hävikin määrässä. Joten onko järkeä että ruoka ennemmin heitetään roskiin, kun tarjota voi sellaista jota lapset haluavat syödä? Myöskin kasvisruoka on kalliimpaa, kuin eläinperäinen. (esim. vegenakit, tofu yms.)

Myöskin kasvisruokaa on miltei aina paljon enemmän jatkojalostettu, eli tarkoittaa todella paljon suurempaa määrää lisäaineita ihmiselle, kuin eläinperäinen. Jo tällä hetkellä tarjottava ruoka on ihan todella kyllästettyä lisäaineilla, ja tämä aiheuttaa paljon vatsavaivoja niin lapsilla kuin aikuisilla.

Ja lumipalloefekti heijastuu siten, että lapset kun eivät syö tarjottua kasvisruokaa, ovat he tosi nälkäisiä, väsyneitä ja ärtyneitä koko päivän, eikä opiskelusta tule mitään. Ruoka on ihmisen polttoainetta, ja sen täytyy olla maistuvaa ja ravitsevaa.

Olen sitä mieltä, että "väkisin" ei voi kasvisruokavaliota tuputtaa, jos sitä itse ei halua syödä. On ok, että eläinperäisen ruoan rinnalla on vaihtoehtona kasvis sitä haluaville. Jos jotain muutoksia ruokiin, niin enemmän luomua ja lisäaineetonta ruokaa! Ei eineksiä. Tarjottavien ruokien ainesosaluetteloita kun katsoo päiväkohtaisesti, on ruoissa aivan järkyttävä määrä kaikkia lisäaineita ja muita tarpeettomia asioita, joita ei "perus" ruokaan tarvitse. Kun lähdetään liikkeelle jo siitä, että lähes joka päiväiset salaatit yms tulevat pakattuna suojakaasuun, eikä niitä valmisteta itse.

Valmistelijan vastaus 1

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

Kommentti 7

Hei.

Luin Outokummun Seudun lehdestä, että Outokumpu olisi liittymässä Hinku kunnaksi. Hieno asia, että kaupungin toimissa huomioidaan ilmastoystävällisyys. Joku aika sitten kiinnitin huomiota, että koulun pihalle oli kaikessa hiljaisuudessa tullut tekonurmi. Se pisti jotenkin silmiin ja ajatuksiin. Nyt luin lehdestä, että Outokummusta on tulossa ilmastoystävällinen kunta. Ajatus ja näky on hieman ristiriidassa keskenään. Ensinnäkin en tahtoisi, että lapseni pyörisi millään tavalla muovinurmen päällä ja keräisi itseensä mikrohiukkasia sekä kuljettaisi niitä siitä eteenpäin kaikkialle mukanaan. Toisekseen ajatus, että itsekään pyörisin muovihiukkasten päällä ja jo ajatuksesta tulee hyvin sähköinen tunnelma mieleen. Kolmanneksi, eikö nykyään puhuta paljon lasten luontoaltistuksen hyvästä vaikutuksesta ihmisen mirobistolle ja vastustuskyvylle ja jopa mielenterveydelle. Mieluummin koulun pihalle olis laitettu tavallista nurmea tai vaikka hiekkaa ja eläviä kasveja. Tietenkin ymmärrän, että lapset ja koulun tilat pysyvät siistimpänä, mutta eikö lasten terveys ja hyvinvointi ole etusijalla. Minä ainakin muistan lapsuuden koulusta aidon metsän ja leikit siellä. Se jos mikä auttoi minua jaksamaan kuormittavan koulupäivän läpi.

Muutoinkin olisi ihana ajatus, että kaupungin katukuvassa näkyisi luonnon monimuotoisuus. Puut ja kasvillisuus, puistomaiset alueet tuovat silmän iloa, varjoa ja raikastavat hengitysilmaa samalla. Eikä niiden tarvitse olla kalliita sijoituksia. Muutamia puita vuodessa kasvamaan tuskin kaataa kaupungin taloutta. Havupuu kukoistavat vuoden ajasta huolimatta silmän ilona ja lisäävät viihtyvyyttä kaupungissamme.

Valmistelijan vastaus 1

Outokummun kaupunki on liittynyt Hinku-kunnaksi vuonna 2015.

Ilmastosuunnitelmassa tunnistetaan luonnon monimuotoisuuden, viheralueiden ja lähiluonnon merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, viihtyisyydessä ja asukkaiden hyvinvoinnissa. Kaupunki pyrkii mahdollisuuksien mukaan säilyttämään ja kehittämään viheralueita sekä huomioimaan luonnon monimuotoisuuden kaupunkiympäristön suunnittelussa. Palautteessa esitetyt näkemykset viheralueiden, puuston ja luonnonläheisten ympäristöjen lisäämisestä tukevat näitä tavoitteita.

Palautteessa esiin nostettu koulupihan tekonurmea koskeva huomio kirjataan tiedoksi. Koulupihojen ja muiden yleisten alueiden materiaalivalintoihin liittyvät ratkaisut tehdään erillisissä suunnittelu- ja investointiprosesseissa ottaen huomioon toiminnallisuus, turvallisuus, ylläpito, kulutuskestävyys ja kustannukset.

Kommentti 8

Hei!

Hienoa, että Outokummun kaupunki on laatinut luonnoksen ilmastosuunnitelmasta, ja kannatan myös Hinku-verkostossa mukana olemista. Ilmastonmuutos ja luontokato eivät ole mielipideasioita.

Hyvää suunnitelmassa on maankäyttöön ja hiilunieluihin liittyvät toimenpiteet, joiden myötä toivottavasti saadaan myös Outokumpuun suojeltuja metsäalueita, kiertotalouden tavoitteet (kierrätyskeskus olisi kiva) sekä eläinperäisten tuotteiden vähennys. Jälkimmäisestä tuli mieleen, voisiko kaupunki näyttää tästä esimerkkiä ja kulkea Helsingin jalanjäljissä? Helsingin kaupungin tilaisuuksissahan on vuoden 2023 alusta lähtien tarjottu sesongin mukaista kasvisruokaa tai vastuullisesti pyydettyä lähikalaa eikä lainkaan lihatuotteita. Kahvimaitona on kauramaitoa ja kertakäyttöastioistakin on luovuttu.

Erikoista muuten on, että ruokaa ei ole laskettu mukaan päästöihin, vaikka se on yleensä yksi isoimmista päästölähteistä. Mutta ilmeisesti Hinku-verkostossa niitä ei lasketa?

Noin muutoin suunnitelma on melko ympäripyöreä. Se kaipaisi konkretiaa, mitä suunnitellut toimenpiteet ovat ja tarkoittavat käytännössä, miten me kuntalaiset voimme omalta osaltamme vaikuttaa ja olla mukana - siis muutenkin kuin vain näin kommentoimalla.

Hyvä tästä tulee!

Valmistelijan vastaus 1

Ruokavalintojen ilmastovaikutuksia ei sisällytetä Hinku-laskennan päästöihin, minkä vuoksi niitä ei ole käsitelty suunnitelmassa päästösektorina.

Suunnitelmaan ei ole tarkoituksella kirjattu yksityiskohtaisia toimenpiteitä, sillä liian tarkka määrittely voisi rajoittaa uusien ja tarkoituksenmukaisten ratkaisujen käyttöönottoa tulevaisuudessa. Ilmastosuunnitelma toimii ohjaavana suunnitelmana, jonka toimeenpanoa voidaan tarkentaa ja kehittää toimintaympäristön muuttuessa

Kommentti 9

Hei. Ruokapalvelujen osalta haluan kommentoida tätä ilmastosuunnitelmaa.

Tämä tuntuu olevan aika prosessoitua ja mausteista ruokaa nykyisin, käytetään soijaa, tofua ym lihankorviketta.

Sinne haluttaisiin tavallista suomalaista ruokaa, neutraaleja makuja ja keittopäivinä hävikkiä ei juuri tule kun vertaa esim. Johonkin voimakkaasti mausteiseen ruokaan.

Ymmärrän että se on kasvatuksellista, mutta jos mietitään ilmastoa , niin pitäisi suosia suomalaisia lähellä tuotettuja tuotteita, aitoja raaka-aineita eikä teollisesti valmistettuja korvikkeita. Näillä saataisiin valmistettua suomalaiseen suuhun sopivampaa ruokaa ja hävikin määräänkin se vaikuttaisi oletettavasti vähentävästi.

Aikuisten mahat eivät kestä tätä nykyistä ruokaa, moni jättää sen esimerkkiruokailu mahdollisuuden käyttämättä juuri tuon takia ja lapset vierastavat mausteisia ja prosessoituja ruokia jolloin syntyy hävikkiä.

Lähiruoka tukee paikallisia tuottajia ja kuljetuskustannukset vähentyvät ja ilmasto kiittää kun ei matkojen takaa kuljeteta tuotteita.

Valmistelijan vastaus 1

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

Kommentti 10

Hei,

Outokummun Seudussa oli juttu tästä Ilmastosuunnitelman luonnoksesta ja kaupunkilaisilta pyydettiin kommentteja…

Toimiahan on jo käsittääkseni tehty ja tullaan tekemään, muutamia nostoja kun pallottelin asiaa KeinoTolkun kanssa ja tiedä vaikka näistä jotain olisi hyödynnettäväksi…

Ilmastosuunnitelma Outokummun erityispiirteisiin sopivaksi "vihreän elinvoiman ohjelmaksi"

Ilmastotoimien tulee vahvistaa samalla työpaikkoja, yritysten kilpailukykyä, kohtuuhintaista energiaa ja kaupungin taloutta.

80 % päästövähennystavoitteen realistisuus tulisi osoittaa toimenpiteittäin: päästövaikutus, kustannus, saavutettava säästö ja vaikutus elinvoimaan.

Teollisuus, maatalous ja liikenne tulee nähdä osana ratkaisua.

Pitkät etäisyydet, työmatkat, kuljetukset ja teollinen tuotanto ovat Outokummun olosuhteissa välttämättömiä.

Samalla on huomioitava uudet investoinnit, kuten GTK Mintecin uusi koetehdas ja mahdollinen Hautalammen kaivoshanke, jotka voivat lisätä energiankulutusta ja liikennettä mutta tuoda merkittävästi investointeja, osaamista ja työpaikkoja.

Vähenevän asukasluvun vuoksi päästöjä/asukas ei myöskään tulisi käyttää yksin kehityksen mittarina.

Päästöjen rinnalla tulee seurata työpaikkoja, investointeja, tuotantoa ja elinvoimaa. Päästöjen tulee vähentyä tehokkuuden ja teknologisen kehityksen kautta, ei siksi, että Outokummussa on vähemmän asukkaita, yrityksiä, tuotantoa tai työpaikkoja.

Valmistelijan vastaus 1

Ilmastosuunnitelman tavoitteena on vähentää päästöjä ensisijaisesti energiatehokkuuden, puhtaamman teknologian ja kestävien toimintatapojen avulla. Kaupunki tunnistaa Outokummun erityispiirteet, kuten teollisuuden, pitkät etäisyydet sekä kuljetustarpeet, ja pitää tärkeänä uusien investointien ja yritystoiminnan edellytysten turvaamista.

Palaute tukee suunnitelman lähtökohtaa, jossa ilmastotyötä toteutetaan siten, että päästövähennykset ja kaupungin elinvoiman kehittäminen kulkevat rinnakkain

Kommentti 11

Outokummun Kaupungin Ilmastosuunnitelmaan 2026 Korjausehdotus.

18.10.2026

Johdanto 1.

Ehdotamme kokonaisuutena keskustelua-äänestystä osallistumista HINKU kuntien liittoumaan. HINKU sopimuksesta on irtautunut Punkalaidun ja Kouvolassa keskustelu eroamisesta 2025.Hinku kunnissa on käytylaajemminkin keskustelua Hinku tavoitteiden realismista ja tavoitteiden kustannusvaikutuksista paikalliselle elinkeinolla-Kunnalle (byrokratia) ja asukkaille. Ilmastonmuutoksen nimissä tehdään erittäin paljon ideologisia linjauksia joista kustannukset siirtyy suoraan tai välillisesti kuntalaisten kustannuksiin. Outokummun kunnalla ei ole syytä lisätä yhtään kustannuksia ja maksutaakkaa paikalliselle elinkeinolle ja asukkaille.

Valmistelijan vastaus 1

Outokummun kaupunki on liittynyt Hinku-verkostoon vuonna 2015. Hinku-verkostoon liittymisestä tai siitä eroamisesta päättää kaupungin erillisen päätöksenteon kautta. Ilmastosuunnitelman tavoitteena on tunnistaa kustannustehokkaita keinoja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi siten, että samalla tuetaan kaupungin elinvoimaa ja kestävää kehitystä.

Suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteutuksesta päätetään erikseen normaalin talousarvio- ja päätöksentekoprosessin yhteydessä, jolloin arvioidaan myös niiden kustannusvaikutukset. Ilmastosuunnitelman tarkoituksena ei ole lisätä tarpeettomia velvoitteita kuntalaisille tai yrityksille, vaan tarjota suuntaviivat kaupungin pitkäjänteiselle ilmastotyölle

3. Lähtökohdat ja nykytila

Tässä todetaan että Outokumpu on vähentänyt Päästöjä -49% verraten vuoteen 2007.

Paljonko Outokummun pitää päästöjä pudottaa vielä kun ottaa huomioon asukasluvun ja elinkeinoelämän vähentyminen johon ei ole ratkaisua muutoinkaan löytynyt. Hiilinielulaskelmiin hirttäytymisen jälkeen voiko tänne muuttaa lisää asukkaita -elinkeinoelämää kun se kasvattaa hiilipäästöjä. Viimeinen sammuttaa valot. Oheinen maininta joka herätti huomiota ”Vuonna 2024 kolme suurinta päästösektoria kunnassa olivat maatalous, tieliikenne ja työkoneet”. Ohessa mainittu ”Maatalous” joka on muutoinkin vähentynyt ja sen päästöiksi mainittuna on yleistä laskentaharhaa jota on käytetty koko suomessa tiettyjen virastojen virheellisten laskentamallien takia. ”Työkoneet” ylikireillä säännöksillä päästöluokituksilla saamme koneiden hankinta ylläpitokustannukset nousemaan joka aiheuttaa kustannuspainetta koneiden esim urakkahintoihin €/h. **Onko Outokummun kaupunki varautunut/budjetoinut ja halukas osallistumaan lisäämällä tätä varten maksuosuutta talvihoidosta ym koneyrittäjien nouseviin kustannuksiin. Meillä on kustannuspaineita jo riittävästi polttoaineen takia. Kustannuspaineet tulee näkymään myös niiden kuntalaisten kustannuksissa jota tarvitsee esim: talvihoitoa asumisen takia.** Onko varaa.

Valmistelijan vastaus 2

Tavoitteena ei ole rajoittaa kaupungin kasvua, uusien asukkaiden muuttamista tai elinkeinoelämän kehittämistä, vaan vähentää päästöjä ensisijaisesti energiatehokkuuden, teknologisen kehityksen ja vähäpäästöisten toimintatapojen avulla.

Maatalouden ja työkoneiden päästöjen laskenta perustuu valtakunnallisesti käytössä oleviin laskentamenetelmiin, joita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin kuntiin. Kaupungilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa käytettävään laskentamalliin.

Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset arvioidaan erikseen niiden valmistelun ja päätöksenteon yhteydessä. Ilmastosuunnitelman tavoitteena on edistää kustannustehokkaita ratkaisuja siten, että kaupungin elinvoima, yritysten toimintaedellytykset ja kuntalaisten arjen tarpeet voidaan huomioida mahdollisimman hyvin.

4.Ilmastotavoitteet

Tässä tieten tuli vastaus siihen paljonko päästöjä olisi vähennettävä Outokummussa? Hinkutavoitteen mukaan vielä -31% . Onko realismia ja kustannus tavoitteellista (palaa kohtaan Johdanto 1.)

Toimenpiteet 2026–

Kaupungin oma toiminta

Hiilineutraali kuntaorganisaatio

- **Irtautuminen HINKU kunnista jolloin tämän pyörittämiseksi vähemmän byrokratian kuluja jonka siihen käytetty byrokratian käyttämä energia kohdistaa tärkeämpään kehittämiseen.**

Valmistelijan vastaus 3

Hinku-verkostoon kuuluminen sekä siihen liittyvät tavoitteet ja velvoitteet arvioidaan osana kaupungin normaalia päätöksentekoa. Mahdollisesta liittymisestä tai verkostosta irtautumisesta päätetään erikseen Outokummun kaupungin valtuustossa.

Maankäyttö ja hiilinielut

- Metsien hoito hiilinieluja vahvistaen
  - Tämä lienee päivänselvää että hoidettu metsä on hiilinielu joten kaupungin kannattaa laajemmin hyödyntää omistuksessaan olevia metsäaloja tarvittavilla hoitokeinoilla avohakkuusta alkaen.
  - Soiden ja kosteikkojen ennallistaminen
    - Ojitettujen metsien tuhoaminen ”ennallistamis” ajatuksella tuhotaan hyviä hiilinieluja ja aiheutetaan käänteinen tapahtuma puuston kasvun loppumisella ja rämettymisellä. Maanomistajilla on laillinen vapaus itse päättää toimenpiteistä ja silloin ei myöskään siihen saa kaavoituksen ym puitteissa kaupunki pakottaa.

Valmistelijan vastaus 4

Ilmasto suunnitelma on ohjaava suunnitelma ja se ei velvoita maanomistajia toimenpiteisiin. Hule-ja valumavesistä suunnitelmassa otetaan kantaa luvussa 8.Sopeutuminen

Ruokapalvelut

Outokummun kaupungin ruokapalvelut (päiväkodit, koulut sekä henkilöstöruokailu) ovat merkittävä osa kaupungin kulutusperäisiä kasvihuonekaasupäästöjä**. Kansallisten laskentamallien** mukaan julkisten ruokapalveluiden päästöistä esim :50–60 % syntyy elintarvikkeiden tuotannosta (erityisesti liha ja maitotuotteet) . Niin kuin aikaisemmin mainitsin ilmastoagendan puitteissa on syntynyt valtava organisaatio jotka ovat muodostaneet ideologisilla perusteilla vääristeltyjä ,(virheellisiä laskentamalleja esim LUKEN metsien hiilinielulaskenta joka nyt on korjattu). Olisi käsittämätöntä että Outokumpu sitoisi kätensä vielä tämän tyyliseen HINKU tavoitteeseen. Outokumpu alkaisi tavoitteellisesti ohjata **pakotetusti lapsia päiväkodista -kouluihin** tarjoamaan vain ultra prosessoituja kasvisruokia. Kunnan Henkilöstö ruokailu lienee jokaisen omassa päätöksessään ja veikkaan kyseinen linjaus tulee parantamaan paikallisten ruokapalveluja tarjoamia palveluita joka tieten on hyvä asia. Kyseiset kasvisruoka tuotteet pyrkii jäljittelemään perinteisen ruoka raaka-aineiden makuja. Näissä ruuissa ei ole muuta ympäristö ystävällisyyttä hiilineutraalisuutta kuin agendan mukainen nimi. Samassa osiossa 6 tavoitteena on myös vähentää ”ruokahävikkiä”. Tämän tietänee jo jokainen että päätös tulee kasvattamaan etenkin kouluissa hävikkiä ja oppilaiden lisääntyvää välipala ostoksia. Päiväkodissa ollaan tarjoilun armoilla ja sama tieten toistuu vanhusten kohdalla joille on ruokatarjoilu Oheisessa kohdassa on yksi kannatettava kohta

Lisätään paikallisten ja alueellisten tuottajien käyttöä

Onko tämä korulause vai oikea tavoite? **Muistetaan että Outokummussa on merkittävä työllistäjä HK ruokatalo jossa valmistetaan lihaan pohjautuvia tuotteita joita paikallinen maatalouden karjan kasvattaja tuottaa. Outokummun kaupungin osaltaan kannattaisi keskittyä organisaationa todellakin hankkimaan monipuolista paikallista -kotimaista ruoka-aineita Liha-Maito-Vilja-Kasvis-Vihannes.** Näistä syntyy maukas terveellinen ruoka ja sen kautta hävikki piennee. **Kouluissa pitäisi myös keskittyä ohjaamaan-opettamaan miten kotimaista ruokaa valmistetaan ,liittyy kohtaan Ruokakasvatus.**

Valmistelijan vastaus 5

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

Vähemmän agendaa ja byrokratiaa ja enempi paikallista ajattelua.

Kommentti 12

Outokummun Luonnonystävät Ry kommentit Outokummun kaupungin ilmastosuunnitelman luonnokseen

24.10.2026 muistio:

Outokummun Luonnonystävät ry on vuonna 1983 perustettu Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistys. Yhdistyksemme toimii Outokummun alueella ja sen ensisijaisena tavoitteena on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua, lisätä kuntalaisten lähiluonnon tuntemusta sekä innostaa ihmisiä luontoharrastuksen ja kestävän elämäntavan pariin.

Ilmastosuunnitelman liittyen pyrkimyksemme on varmistaa, että Outokummun kaupungin ilmastotoimet ovat kunnianhimoisia, konkreettisia ja että ne toteutetaan tavalla, joka samanaikaisesti suojelee alueemme luonnon monimuotoisuutta ja vahvistaa paikallisten hiilinielujen – kuten metsien ja soiden – säilymistä. Haluamme tuoda esiin paikallisen vapaaehtoistyön ja kuntalaisten osallistamisen merkityksen osana kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Outokummun Luonnonystävät Ry edellyttää alla olevien huomioiden ja toimenpiteiden lisäämistä Outokummun kaupungin ilmastosuunnitelmaan luonnokseen.

3. Lähtökohdat ja nykytila

Kuntien energiatehokkuussopimuskausi 2017–2025 on päättynyt. Kaupungin on jatkettava vastaavaa työtä omaehtoisesti ellei uutta vastaavaa sopimusta kuntien välillä toteuteta. Huomiona, Outokummun kaupunki ei ole päässyt sopimuksella yhdessä sovittuihin tavoitteisiin. Kaupungin tulee tehostaa energiankulutuksen vähentämiseen tähtäävää työtä, jotta sopimuksen mukainen 7,5% päästövähennnys saavutetaan.

Valmistelijan vastaus 1

Hinku-kuntana kaupungilla on velvollisuus liittyä myös energiatehokkuussopimukseen

4. Ilmastotavoitteet

Toimenpiteet 2026 – Kaupungin oma toiminta:

Energia ja rakennukset (alueellinen)

2026 - Neuvonta öljylämmityksestä luopuville

Kaupungin tulee neuvonnan lisäksi etsiä muita tukimalleja öljylämmityksestä luopumisen vauhdittamiseksi kuten rahallinen tuki.

Valmistelijan vastaus 2

Öljylämmityksestä luopumista voidaan edistää neuvonnalla ja tiedottamisella sekä hyödyntämällä olemassa olevia valtakunnallisia tukijärjestelmiä. Kaupungin mahdollisuudet myöntää rahallista tukea ovat rajalliset, eikä ilmastosuunnitelmassa oteta kantaa mahdollisiin uusiin tukimuotoihin.

2026- Aurinkosähkön edistäminen

Kaavoitus ei saa estää yksityishenkilöiden aurinkosähkön pienimuotoista rakentamista. Myös aurinkosähkön rakentamiseen liittyvien liitännäis toimijoiden kuten kaupungin sähköverkkoyhtiön tulee mahdollistaa jouheva ja esteetön aurinkovoima rakentaminen.

Teollisen mittaluokan aurinkosähkörakentamista ei tulisi kaavoittaa neitseelliseen ympäristöön.

Valmistelijan vastaus 3

Kaupunki pitää uusiutuvan energian tuotannon edistämistä tärkeänä osana ilmastotyötä. Aurinkovoiman toteuttamista edistetään voimassa olevan lainsäädännön ja kaavoituksen puitteissa, ja hankkeiden sijoittamisessa huomioidaan muun muassa alueiden soveltuvuus, luonnon monimuotoisuus ja muu maankäyttö. Ilmastosuunnitelma ei ota kantaa yksittäisiin lupa-, kaavoitus- tai muihin lakisääteisiin viranomaismenettelyihin, vaan niitä ohjataan erillisen lainsäädännön mukaisesti

2027- Energiatehokkuusvaatimukset

Rakennuslupaa vaativissa muutos ja -uudisrakennus töissä on suosittava energia- ympäristöystävällisiä lämmitysratkaisuja, sekä yleisesti ilmastolle hyviä rakentamistapoja/materiaaleja. Kaavoitus ei saa estää ympäristölle hyvien vaihtoehtojen käyttöä. Fossiilisia polttoaineita ei tule käyttää edes varavoimakäytössä vaan energiantuotannon varautuminen on toteutettava vakailla päästöttömillä vaihtoehdoilla.

Valmistelijan vastaus 4

Rakentamista, lämmitysjärjestelmiä ja varavoimaratkaisuja koskevat vaatimukset määräytyvät pääosin lainsäädännön, rakentamismääräysten sekä tapauskohtaisen suunnittelun perusteella. Ilmastosuunnitelma ei ota kantaa yksittäisiin rakennuslupa-, kaavoitus- tai muihin lakisääteisiin viranomaismenettelyihin.

2028- Kaukolämmön päästöjen vähentäminen

Outokummun kaupungin on luovuttava täysin fossiilisten polttoaineiden käytöstä kaukolämmön tuotannossa ja siirryttävä 100% uusiutuvien polttoaineiden käyttöön. Kaupungin on edistettävä kiinteistökohtaisten älykkäiden lämmönohjaus ratkaisujen käyttöönottoa. Kaupungin on edistettävä teollisuuden sivuvirtojen hyödyntämistä kaukolämmön tuotannossa ja tarkasteltava laajemmin polttoprosessin aiheuttamien päästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuten lämpöpumpputeknologian ja lämpöakkujen hyödyntämistä. Olisi tutkittava yhteistyö mahdollisuuksia naapurikuntien kanssa biokaasun tuotannossa.

Valmistelijan vastaus 5

Kaukolämmön tuotannosta Outokummussa vastaa Okun Energia Oy. Outokummussa kaukolämmön tuotannossa hyödynnetään jo teollisuuden hukkalämpöä datakeskuksesta, mikä tukee energiatehokkuutta ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä.

Liikenne

2027- Sähköautojen latauspisteet omilla kiinteistöillä

Sähköautojen latauspisteiden verkoston rakentaminen nähdään kannatettavana asiana. Kaupungin tulee ottaa selkeä linja, että uudet hankittavat ajoneuvot on 100% sähkökäyttöisiä.

Valmistelijan vastaus 6

Kaupungin ajoneuvohankinnoissa voidaan huomioida vähäpäästöisyys ja käyttövoimavaihtoehdot tapauskohtaisesti hankintatarpeiden, käyttötarkoituksen ja markkinatilanteen perusteella.

2028- Kimppakyytien ja joukkoliikenteen edistäminen

Joukkoliikenteen edistäminen nähdään kannatettavana asiana.

2030- Kulkuyhteyksien parantaminen

Pyöräilyn ja -jalankulun yhteyksiä tulee parantaa tärkeimmillä suunnilla myös taajama alueen ulkopuolella. Kaupungin tulee tarkastella laajemman kevyenliikenteen ns. kehäteiden rakentamista maaseutu - taajama välille. Esimerkiksi kaupunkialueille johtavien nopeiden tieosuuksien kulku pyörällä tai jalan koetaan vaaralliseksi. Myös Joensuu - Outokumpu välin yhtenäinen turvallinen kevyenliikenteen väylä nähdään arvokkaaksi tavoitteeksi. Pyöräilyreittien kehittäminen nähdään myös luontoarvojen puolesta erittäin kannattavana.

Maankäyttö ja hiilinielut

2026- Kaupungin metsien hiilinieluselvitys

Outokummun luonnonystävät ry ei ole saanut nähtäväksi kyseistä hiilinieluselvitystä.

Valmistelijan vastaus 7

Metsänhoitosuunnitelma on tällä hetkellä tekeillä.

2027- Metsien hoito hiilinieluja vahvistaen

EU:n biodiversiteettistrategian tavoite on suojella EU-alueella vähintään 30 % maa- ja merialueista. Outokummun kaupungilla ei ole tunnistettuja suojelualueita. Kaupungin tulee viipymättä kartoittaa omistuksessaan olevien metsien luontoarvot ja suojelu edellytykset, sekä perustaa kartoituksen pohjalta suojelualue tai alueita. Kaupungin tulee edistää yksityismetsien suojelun helpottamista tarjoamalla neuvontaa ja asiantuntijapalveluita. Kaupungin metsissä avohakkuista ja pinnan muokkauksesta tulee luopua. On siirryttävä jatkuvaan kasvatukseen. Kunnostusojituksia ei tule tehdä.On pyrittävä monilajiseen metsään.

Valmistelijan vastaus 8

Metsänhoitosuunnitelma on tällä hetkellä tekeillä, jossa mahdollisia suojelualueita kartoitetaan.

2028- Soiden ja kosteikkojen ennallistaminen

Soiden ja kosteikkojen ennallistaminen ei ole ainoastaan luonnonsuojelujärjestöjen ja maanomistajien asia. Myös valtiolta ja kaupungilta odotetaan asiaan vahvaa osallistumista muunmuassa neuvonna ja asiantuntijapalveluiden tarjoamisessa, sekä yhteistyön koordinoinnissa liittyen esimerkiksi luontoarvokauppaan.

Valmistelijan vastaus 9

Valtio ja kaupunki lukeutuu myös maanomistajiin.

Luonnon monimuotoisuus

Kaavoitusta on kehitettävä suuntaan missä ympäristölle ei aiheuteta lisää kuormitusta. Tällä viitataan rakentamisen kohdistamista jo rakennettuun ympäristöön. Pyritään säilyttämään yhtenäisiä luontoalueita koskemattomana. Lisärakentamista ei tule sallia herkille luontoalueille tai niiden välittömään läheisyyteen kuten ranta-alueille.

Valmistelijan vastaus 10

Nämä asiat otetaan aina kaavoituksen ja sen yhteydessä tehtävissä selvityksissä huomioon.

Kiertotalouden toimenpiteet 2026

Kiertotalouden vakiinnuttaminen osaksi kaikkia toimialoja ei voi olla tavoittessa vasta vuodella 2035. Kiertotalouden periaatteet tulee olla vakiintunutta toimintaa jo tällä hetkellä. Ympäristötyö on kaikkia organisaatioita velvoittava ja läpileikkaava asia kaikilla toiminnan osa-alueilla. Kaikkia työntekijöitä, kaupungin sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita koskee samat selvilläolovelvoitteet. Tämä tarkoittaa että tietämättömyys ei vapauta vastuusta. Ympäristönäkökulmien huomioiminen on kaikkien vastuulla.

Kaupungin kaikilla vakituisilla työntekopaikoilla on oltava jätteen lajittelun mahdollistavat keräyspisteet (muun muassa biojäte, energiajäte, lasi, metalli, paperi, kartonki). Kaikkien jätteiden lajittelu on ohjeistettava työntekijöille ja ohjeet oltava nähtävillä selkeästi työpaikoilla. Erityishuomiona vaarallisen jätteen jatkokäsittely.

Kiertotalouden periaatteet ja laajemmin ympäristönsuojelu työ on lisättävä pisteyttävänä tekijänä kaupungin hankintatoiminnan laatuvaatimuksiin. Pääperiaate on, että edellä mainitut asiat tulee huomioida kilpailutuksessa ja alle kilpailutusrajan toteutettavissa hankinnoissa tosiasiallisesti vaikuttavana kohtana.

Valmistelijan vastaus 11

Kiertotalous ja resurssiviisaus ovat jo nykyisin osa kaupungin toimintaa, ja niitä edistetään jatkuvasti eri toimialoilla. Tavoitevuoden aikaistaminen vuoteen 2030 on perusteltua, sillä se mahdollistaa kiertotaloustoimenpiteiden toteutumisen arvioinnin jo suunnitelmakauden aikana sekä antaa riittävästi aikaa havaittujen kehittämistarpeiden ja mahdollisten epäkohtien korjaamiseen ennen suunnitelmakauden päättymistä.

Kiertotalous ja rakentaminen

Kaupungin rakentamishankkeissa tulisi olla vakiintuneena osana mukana elinkaarisuunnittelija. Näin koko rakennusten elinkaaren ympäristöpäästöt osataan laskea ja ottaa paremmin huomioon toiminnassa. Rakentaminen on merkittävä ilmastopäästöjen aiheuttaja ja elinkaarisuunnittelijan avulla kaupunki kykenee ohjaamaan rakentamisen päästöjä kohti tavoitteita. Rakentaminen tulee olla suunnitelmallista ja vaikuttavaa pitkälle tulevaisuuteen.

Valmistelijan vastaus 12

Kaupunki pyrkii huomioimaan energiatehokkuuden, materiaalien kestävyyden sekä rakennusten pitkän käyttöiän osana rakentamisen suunnittelua. Elinkaarivaikutusten arviointi on yksi mahdollinen keino vahvistaa tätä työtä, mutta ilmastosuunnitelma ei ota kantaa yksittäisiin organisaatio- tai henkilöstöratkaisuihin.

Toimenpidetaulukko 2026– (ruokapalvelut)

2026 Ruokahävikin mittaus käyttöön kaikissa kohteissa

Ruokahävikin mittaus tulee olla jatkuvaa kaikissa Kaupungin ruokapalvelu kohteissa. Hävikin pienentämiseksi on tehtävä säännöllistä työtä.

2026 Kasvisruokavaihtoehto päivittäin

Kasvisruokavaihtoehto nähdään erittäin hyvänä asiana osana monipuolista ruokavaliota ja ympäristölle kestävää vaihtoehtona.

2026 Paikallisten toimittajien kartoitus

Ruokapalveluiden kilpailutuksessa on huomioitava paikallisuus ja kotimaisuus. Kotimaisia elintarvikkeita tulee käyttää ensisijaisesti. Lasten ja nuorten catering-palveluissa on huomioitava myös ruokakasvatus korostamalla kotimaista ruokaa, sen monipuolisuutta ja hyviä ominaisuuksia kuten terveellisyyttä.

2029 Eläinperäisten tuotteiden vähennys -30 %(verrattuna 2026)

Eläinperäisten tuotteiden vähentäminen ei saa lisätä ulkomaisten elintarvikkeiden osuutta aterioilla. Aterioiden tulee olla jatkossakin ruokailijoiden viiteryhmän mukaisten ravintosuosituksen mukaisia.

2030 Ruokahävikki -50 % (verrattuna 2026)

Ruokahävikin vähentämiseksi on toteutettava suunnitelma missä tarkastellaan nykyisiä toimintatapoja ja annetaan konkreettisia toimintaohjeita hävikin vähentämiseksi. Hävikin vähentäminen on paitsi kustannustehokasta myös resurssi ja -ilmastoystävällistä. Nykytaso on kestämättömän korkea. Seisovien pöytien lounaita voidaan myös rajata annoskoon hillitsemiseksi ja hävikin vähentämiseksi.

Valmistelijan vastaus 13

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3

2032 Keittiöiden energiatehokkuusohjelma

Ohjelma on syytä toteuttaa jo nopeammalla aikataululla. Mitään estettä tälle ei ole.

Valmistelijan vastaus 14

Outokummun kaupungin keskuskeittiö on otettu käyttöön lukuvuonna 2016–2017, ja sen laitteisto edustaa nykyistä energiatehokasta tekniikkaa. Ei ole resurssiviisasta, koska laitteisto ei ole teknisenkäyttöikänsä päässä. Tästä syystä erillisen keittiöiden energiatehokkuusohjelman laatimista ei tällä hetkellä nähdä tarkoituksenmukaisena. Energiatehokkuutta seurataan ja kehitetään osana normaalia toimintaa sekä laitteiden ylläpitoa ja uusimista niiden elinkaaren mukaisesti

2027 Luomutuotteiden lisääminen

Luomutuotteiden käyttö nähdään hyvänä asiana etenkin jos saatavilla ei ole kotimaista vaihtoehtoa. Myös kotimaisen osalta on hyvä valita luomuvaihtoehto.

2027 Ruokapalveluiden vastuullisuusohjelma

Vastuullisuusohjelman toteuttaminen vuoden 2027 aikana on erittäin myönteinen asia. Toiminnan kehittämiseksi on tärkeää tunnistaa nykytila ja hahmottaa tiekartta toimenpitein tavoitetilan saavuttamiseksi. Näin myös toimeenpano aikana voidaan toteuttaa muutoksia erillisellä välitarkastelussa.

7. Viestintä ja osallisuus

Ilmastosuunnitelman viestintä ja osallisuus on suunniteltu pääosin erittäin hyvin. Outokummun Luonnonystävät haluaa korostaa lasten ja nuorten ympäristökasvatuksen tärkeyttä. Nuorten omilla

valinnoilla on merkitystä. Ympäristötietoisesta nuoresta kasvaa myös ympäristötietoinen aikuinen. Kaksisuuntainen ja osallistava viestintä nähdään välttämättömänä osana etenkin lasten ja nuorten parissa.

8. Sopeutuminen

Ilmasto ja -ympäristötyö on toiminnan läpileikkaava asia kaikilla sen tasoilla. Kaupunki viihtyvyyden lisäämiseksi on kaavoituksen, sekä piha/katusuunnittelussa huomioitava viheralueet ja puusto. Viherrakentaminen nähdään useiden tutkimusten mukaan merkittävänä pienilmasto parantajana ja asumisviihtyvyyden lisääjänä. Puuston vaikutus mikroympäristöön on merkittävä. Kaupunki/ taajama alueiden puita säilytetään ja niiden määrää lisätään. Viheraluiden hoidosta tehdään pitkän aikavälin suunnitelma.

Valmistelijan vastaus 15

Outokummun kaupungin metsänhoitosuunnitelma on tällä hetkellä tekeillä, jossa otetaan kantaa taajama metsien hoitoon.

9. Riskit ja esteet

Ilmasto ja -ympäristötyö on kaikkien vastuulla. Kaikilla on velvollisuus olla tietoinen oman toimintansa ympäristövaikutuksista ja kyettävä myös tarkastelemaan toimintaansa liittyviä ympäristönäkökohdista ja vaikutuksia. Käytännön tasolla tämä työ ei aina vaadi merkittäviä rahallisia panostuksia vaan tietoisuuden lisäämistä ja jalkauttamista. On tärkeää, että kaupunki mahdollistaa ilmasto- ja ympäristötyön toteuttamisen kaikille työntekijöilleen.

10. Seuranta ja päivitys

Outokummun Luonnonystävät Ry haluaa olla tietoinen ilmastosuunnitelman seurannasta ja päivityksestä, jotta voimme omalta osaltamme kansalaisvaikuttaa tärkeän työn tekemisessä. Ympäristötyö on ennen kaikkea hyvää yhteistyötä sitä toteuttavien toimijoiden välillä.

Valmistelijan vastaus 16

Ilmastosuunnitelmaa seurataan vuosittain tilinpäätöksessä. Päivittämisestä tiedotetaan erikseen.

Kommentti 13

Hyvä kommentin vastaanottaja,

Ilmastosuunnitelmassa käsitellään ansiokkaasti teknisiä, rakenteellisia ja hallinnollisia keinoja päästöjen vähentämiseksi. Harkitsisin näkökulman lisäämistä kuntalaisten ilmastoasenteiden, ympäristövastuullisen käyttäytymisen ja luontosuhteen vahvistamiseen. Pelkkä tiedon lisääminen ei välttämättä johda muutoksiin käyttäytymisessä, vaan tarvitaan myös mahdollisuuksia tunnistaa omia asenteita, arvoja ja arjen valintoja sekä niiden vaikutuksia ympäristöön.

Hinkuneutraali Suomi –verkkosivuilla myös asukasyhteistyö on mainittu yhdeksi näkökulmaksi ilmastotyöhön. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen onnistuminen edellyttää kuntalaisilta ja henkilöstöltä riittävää ymmärrystä ilmastonmuutoksesta ilmiönä sekä kykyä arvioida siihen liittyvää tietoa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät yhä vahvemmin paikallisesti ja maailmanlaajuisesti, mutta samaan aikaan julkisessa keskustelussa esiintyy edelleen harhakäsityksiä, termisekaannuksia, väärää tietoa ja ilmiön merkitystä vähätteleviä asenteita.

Koska ilmastonmuutos on monitahoinen ilmiö, jonka taustalla ovat muun muassa luonnonvarojen ylikulutus, kulutustottumukset ja yhteiskunnalliset rakenteet, sen ymmärtäminen edellyttää laaja alaista osaamista, kriittistä tiedon arviointia sekä kykyä tarkastella asioita pitkällä aikavälillä.

Yksi keino vähentää ilmastotyöhön liittyviä tiedon saatavuuden, sitoutumisen ja osallistumisen riskejä on lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä ympäristöteemoista. Esimerkiksi kunnan henkilöstölle tai kuntalaisille suunnattu luontoaiheinen lukuhaaste voi madaltaa kynnystä tutustua ilmastonmuutosta, luonnon monimuotoisuutta, kiertotaloutta ja kestävää elämäntapaa käsitteleviin sisältöihin. Samalla se vahvistaa lukutaitoa ja tiedon arvioinnin taitoja sekä luo yhteistä keskustelupohjaa ympäristökysymyksille.

Tämän vuoksi ilmasto strategiassa voitaisiin tarkastella myös **ilmastolukutaidon** vahvistamista osana ilmastotyötä. Käytännön toimenpiteitä voisivat olla esimerkiksi:

- henkilöstölle ja kuntalaisille suunnatut ilmasto- ja luontoaiheiset lukuhaasteet •
- kirjastojen hyödyntäminen ilmastotiedon välittäjinä •
- lukutaitoa, medialukutaitoa ja tiedon arviointitaitoja vahvistavat kampanjat •

Vaara-kirjastoissa on menossa vuoden 2026 lukuhaaste "Lue luontoa", joka yhdistää lukemisen ja luontosuhteen vahvistamisen. Haasteessa tutustutaan luontoaiheisiin kirjoihin, sarjakuviin, tietokirjoihin, elokuviin ja dokumentteihin 12 erilaisen teeman kautta. Lisäksi mukana on "Tue luontoa" -tekohaaste, joka kannustaa konkreettisiin ympäristötekoihin, kuten retkeilyyn, luonnon puolesta vaikuttamiseen ja oman hiilijalanjäljen pienentämiseen. Haaste on avoinna koko vuoden 2026, ja sen suorittaneiden kesken arvotaan lahjakortti. Lue Luontoa –haasteessa on kirjavinkkejä mm. Päähenkilöllä vahva luontosuhde, kertoo luonnon tilasta, liittyy kuluttamiseen ja kiertotalouteen ja muista kategorioista. Saatavilla: https://vaara.finna.fi/Content/lukuhaaste?lng=fi 1

Lisäksi toivoisin huomioitavan ruuan kotimaisuutta niin, että kotimaista lihaa ei korvata ulkomaisella kasviksella. Kasviproteiinien menekki tulisi olla tiedossa (seuranta), jotta lisätään sellaista ruokaa, joka myös maistuu, ettei kasvisproteiinin määrän lisääminen näy lisääntyneenä hävikkinä. Toivoisin, että ohjelmaan kirjattaisiin lasten osallistaminen reseptiikan kehittämiseen esimerkiksi maistajaraatien avulla.

Valmistelijan vastaus 1

Kommentissa on hyviä ideoita, ja kaupunki ottaa ideat harkintaan. Ilmastosuunnitelman luvussa 7. Viestintä ja osallisuus otetaan kantaa erilaisiin yhteistyö mahdollisuuksiin.

Kommentti 14

Huomioni liittyy ilmastosuunnitelman kohtaan, jossa nimetään tavoite, että eläinperäisten tuotteiden käyttöä kaupungin ruokapalveluissa halutaan vähentää kolmanneksella eli noin 30 prosentilla vuoteen 2029 mennessä.

1800-luvulla Suomessa koettiin katovuosia ja nälänhätää. Tämä haluttiin välttää jatkossa. Maatalouden tuotantosuuntia muutettiin siten, että kasviviljelyn ohella alettiin kovasti lisäämään maidon-ja lihantuotantoa sekä näitä tukevaa nurmiviljelyä. Tämä painopisteen muutos käytännössä poisti nälänhädän ja väestön suuren kuolleisuuden riskin jatkossa. Enää ei viljasadon epäonnistuminen merkinnyt sitä, että oltiin henkensä kaupalla ulkomaisen ruoka-avun varassa.

Tätä taustaa vasten ajatus siitä, että ne maaseudun elinkeinot, jotka ovat jo toista vuosisataa pitäneet nälänhädän loitolla, halutaan laittaa puhtaasti ideologisen ilmastopuuhastelun pääasiallisiksi kärsijöiksi ja maksumiehiksi tuntuu kunnianvastaiselta, arvottomalta, häpeälliseltä.

Karjatilojen lisäksi Outokummussa toimii myös teollinen elintarvikejalostaja, joka työllistää pitkälle toistasataa henkilöä. Tämä yksikkö toivotettiin aikoinaan erittäin tervetulleeksi paikkaamaan päättyvää kaivosteollisuutta.

Seinäjoella toimii tämän elintarvikejalostajan kilpailija. Seinäjoella EI ole vastaavaa eikä minkäänlaista tavoitetta eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämiseksi. Seinäjoella tehdään vastuullisuustyötä, mutta se painottuu vahvasti kotimaisuuteen, lähiruokaan ja hävikin hallintaan lihan täyskiellon sijaan. Kaupunkistrategiassa sitoudutaan nimenomaan alkutuotannon toimintaedellytysten ja infran vahvistamiseen. Kaupunki voi siis olla HINKU kunta vähentämällä energiankulutustaan ja tehostamalla materiaalivirtoja ilman, että se asettuu poliittisesti vastakkain alueen tärkeimmän työllistäjän kanssa.

Kun karjatila on tehnyt investointeja tuotantorakennuksiin, toimintaympäristö pitäisi olla jotakuinkin ennustettavissa seuraavat 15 vuotta, että lainat saa maksettua. Nykytilanne on sellainen, jossa kauppa pyrkii jatkuvasti halpuuttamaan toimialaa siten, että se itse saa valtaosan voitoista ja tuottajat sekä jalostava teollisuus pyrkivät sitten välttelemään konkursseja parhaansa mukaan. Mitä vähemmän nämä kaksi jäävät plussalle, sitä paremmin ovat kaupan näkökulmasta sopimusneuvottelut onnistuneet. Tähän yhtälöön ei enää lisäksi tarvittaisi ilmastopaneelien ja vastaavien ideologisten toimijoiden puhtaasti ideologisia ilmastotoimia, joiden seuraukset langetetaan niille, joille ei ole jätetty mitään edellytyksiä niiden kantamiseen.

Esitän edellä mainitun tavoitteen poistamista ilmastosuunnitelmasta kokonaan.

Valmistelijan vastaus 1

Katso kommentti 1 valmistelijan vastaus 3